

Avesta Whiskysällskaps provning nr 32 2008-08-30

Sammanfattning

Föreningens specialprovning för året genomfördes lördagen 2008-08-30 med temat "Rökiga 30-åringar".
Provningsledare var Johan Hofvander. Provningen var fullsatt och hade 74 deltagare.

Generell information

Styrelsen hälsade deltagarna välkomna och informerade om följande.

- AWS Provning 33, med tema Signatory

Föredrag och Provning

Johan Hofvander presenterade sig som 45 år ung med tre söner. En man som har för lite tid, med ett whiskyintresse som väcktes under tidigt 80-tal. Johan har arrangerat provningar sedan 1999.

Dagens startfält

Han förklarade också dagen "körschema" där han presenterade de olika buteljeringarna.

1. Bowmore 30 år, Red Dragon keramikflaska, troligen buteljerad under 1990-talet.
2. Laphroaig 30 år, troligen buteljerad i slutet av 1990-talet.
3. Ardbeg 30 år, buteljerad 1997
4. Talisker 30 år, buteljerad 2007
5. Lagavulin 30 år, buteljerad 2005
6. Brora 30 år, buteljerad 2007

Detta var en öppen provning där deltagarna fick veta vad som fanns i respektive glas.

Upphållda och redo för avsmakning

BOWMORE

Prov 1 – Bowmore 30 år

	<ul style="list-style-type: none"> • Bowmore 30 yo, Red Dragon, keramikflaska. Troligen buteljerad på 1990-talet • Bowmore är Islays äldsta (legala) destilleri, med en historia som sträcker sig tillbaka till år 1779. • Idag ägs destilleriet av det japanska företaget <i>Suntory</i>. Bowmore tillhör den lilla skaran destillerier där en del av kornet fortfarande mäلتas för hand. • Den karakteristiska rökigheten kommer från den blåsvarta torven som finns på Islay, men Bowmore tillhör inte öns rökigaste (fenolhalten ligger runt 20 ppm). • Allt vatten som används vid produktionen tas ur den torviga <i>Laggan River</i>. • Utrustningen består bland annat av sex jäskär i trä och två par kopparrannor. • Lagringen sker på både bourbon- och sherryfat.
--	--

Johan talade också om äldre buteljeringar av Bowmore och visade bilder på sådana.

LAPHROAIG

Prov 2 – Laphroaig 30 år

	<ul style="list-style-type: none"> • Fortune Brands är ägare sedan 2005 • Man producerar ungefär 2 700 000 liter per år • 50% av produktionen går till Single Malt • Man håller en fenolhalt på ca 40-45 ppm • Stödpunkter i historien<ul style="list-style-type: none"> • 1972 Bessie Williams slutar • 1991 Caledonian malts • 1995 10 årig Cask Strength • 2001 40-åringen lanseras • 2004 Quarter Cask lanseras • 2007 25 och 27 årig släpps
---	--

ARDBEG

När det gäller Ardbeg kunde Johan berätta att för ungefär 10 år sedan så var destilleriet bara känt av ett fåtal kännare. Priserna var också därefter

- År 1997 - En Ardbeg (Gordon & MacPhail – CC) 1974 kostade 604 SEK på systembolaget
- År 1999 - En Ardbeg 1975 kostade 589 SEK på samma ställe
- Signatorys buteljeringar från 1967 kostade £90 på *Milroys* i London (1£ < 12 SEK)
- Ägarna sålde bara 200 lådor Ardbeg Single Malt per år, allt annat gick till blended whisky

Johan tog upp en del händelser ur destilleriets historia.

- 1794 - John MacDougall grundade Ardbeg.
- 1815 - Produktion i gång på kontinuerlig basis och MacDougall's drev verksamheten.
- 1976 - Togs verksamheten över av Hiram Walker, numera i *Allied Domecq*. De drog ned den egenproducerade, kraftigt rökta malten till 35%, och spädde på med lätt torvrökt malt från Kirkcaldy.
- 1980 - Lade man ned golvmältningen helt och köpte från Port Ellen i stället.
- 1981 - Destilleriet lades i malpåse eftersom *Allied Domecq* ägde Laphroaig med betydligt högre produktionskapacitet.
- 1989 – Det öppnades igen, men då inriktades tillverkningen mot blended-marknaden och man river lagerhus 4, 5 och 7 med bulldozer.
- 1996 – Destilleriet stängdes igen
- 1997 februari - Ardbeg såldes till MacDonald & Muir för £ 7 miljoner, och Ed Dodson från Glen Moray skickas dit för att rusta,
- 1997 sensommar - Startade produktionen igen och Stuart Thomson kommer dit. Man påbörjar arbetet med återställa Ardbeg till vad det en gång var.
- 2004 *Moët Hennessy* köper *Glenmorange* (och därmed Ardbeg)
- 2006 Stuart Thomson slutar och Michael Heads blir ny Distillery Manager

Även tillverkningen togs upp

- Vattnet som man använder sig av kommer från sjön Loch Uigeadail vilket också fått ge namn åt en av Ardbegs utgåvor. Vattnet där är mjukt och mycket torvsmakande.
- Ardbeg mältade allt sitt eget korn fram till 1973 (två maltgolv *East and West*), då började de att köpa 30 % av sitt korn från *Port Ellen Maltings*. Tidigare grävdes torven upp från egna torvtäkter. I samband med återöppnandet 1989 köper allt sitt färdigmältade korn därifrån.
- Det kornet anses vara det mest torvrökta i hela Skottland. Bruichladdich gör en whisky "Octomore" som kommer att bli rökigare än Ardbegs whisky.
- Mäskkaren som tar 4,5 ton är i rostfritt stål. Jäskaren som är sex till antalet är tillverkade i furu och lärkträ. Ardbeg har två traditionellt lökformade pannor på 21 000 liter (mäskpannan) respektive 17 000 liter (spritpannan). Spritpannan har en så kallad "purifier" längst ut vilket man hävdar skall åter-distillera spriten en extra gång.
- Fram till 1974 lagrade man whiskyn på plats i lagerhus precis nere vid havet vilket vissa hävdade gav whiskyn en stänk av tång och sälta. Nu lagrar man faten i fyra traditionella lagerhus på plats.
- Buteljerar gör man i Broxburn utanför Edinburgh.

Johan berättade också om nuläget för Ardbeg

- Ardbeg producerade 550.000 liter år 1999. Det har nu nästan dubblats då de från 2003 producerar cirka 1.000.000 liter per år.
- Man använder sig an kornet Optic, rökt på Port Ellen till 55-57 ppm
- 70% av produktionen till Single Malt
- Stringent fat-hantering, "färska" bourbonfat.
- Ardbeg tar emot besökare i ett modernt besökscenter och har regelbundna guidade turer som kostar två pund vilket man får igen vid inköp. De har ett stort populärt café med en hel del lokala rätter smaksatta med whisky. Butiken som ligger i direkt anslutning till caféet har ett stort utbud av whisky, kläder, glas med mera.

Prov 3 – Ardbeg 30 år

Utgåvehistorik från Ardbeg

- 1997 – Provenance
- Ardbeg 1978
- 1998 – Ardbeg 17 yo
- Ardbeg 1975
- 1999 - Ardbeg TEN
- 2001 – 1977
- Lord of The Isles, 1:a utgåvan
- 2003 - Uigedail
- 2004 – Very Young
- Kildalton
- 2005 – Serendipity
- 2006 – 1965, Still Young, Besten,
- Lord of The Isles, 2:a utgåvan
- 2007 – Almost There, Mhor
- 2008 – Renaissance,
- Corryvreckan
- Blasta
- Ny TEN
- Even Mór

TALISKER

Johan berättade lite kort om ön Skye där destilleriet Talisker ligger.

- An t-Eilean Sgitheanach
- Största ön i inre hebriderna
- Turism, jordbruk, hantverk och whisky
- Huvudorten Portree
- Känt för sitt djurliv Havsörn, Kungsörn och utter...och en mycket vacker natur

Prov 4 – Talisker 30 år

- Destilleriet startades 1830
- Det ägs av Diageo sedan 1925
- 1928 övergick från trippel till dubbel destillering
- 1960 delvis ombyggt efter en brand
- 1972 upphörde den traditionella mältningen och man förstörde den gamla mältningsanläggningen
- Viktig beståndsdel i Jonny Walker, Drambuie och White Horse
- 1998 böt man ut den gamla mäsktunnan i järn mot en ny i rostfritt stål.
- Kapacitet 1900000 liter/år
- 2 wash stills och 3 spirit stills
- Får malten från Glen Ord 22 ppm
- 40% ökning av SM de sista 3 åren (~11-12% SM)
- 6 washbacks av furu
- Bara 6000 fat lagras på Skye
- Trippeldestillerade tom 1928
- Johan smakade en Talisker 1913 när han var till Limburg 2006, vilket ledde hans tankar till lågländerna

LAGAVULIN

Prov 5 – Lagavulin 30 år

- Världens största spritbolag Diageo har mycket av sin framgång att tacka Lagavulin (succén för 'Classic Six Malts' som lanserades i slutet av 1980-talet).
- Man producerar ca 2 200 000 liter per år (3 skift, 7 dagar i veckan)
- Ca 85% av produktionen går till Singel Malt
- Finns i blends som White Horse, Haig
- Har en fenolhalt på ca 35 ppm (har varit upp mot 50)
- Karaktär: Rök och torv, tång, torrare än de andra, maritim (sherry fat).
- Vanligast: 16 åringen (Den var 12 år fram till 1989 då man startade med Six Classic Malts)

BRORA

Johan berättade lite om floden Brora

- Floden *Brora* tillhör en av Sutherland's bättre laxälvar. De två huvudflödena Upper Brora och Black water möts vid *Balnacoil* och efter någon halvmil rinner den in i
- *Losh Brora*, vilket är en sjö som är 6,5 kilometer lång och 800 meter bred. Losh Brora är även den laxförande och där kan med fördel fiskas från driftande båt, ett så kallat dapping fiske.
- Efter Losh Brora tar *Lower Brora* vid och sedan rinner Brora ut i havet efter ca en halvmil invid samhället Brora.

Lite historik gavs också

- Destilleriet startades 1819 av Markisen av Stafford som satte eld på 100-tals hus och körde iväg en massa människor under vad som kallades för The Highland Clearances.
- Clynelish var då något av ett förebildsdestilleri och ansågs vara toppklass under 1800-talet, men degenererade och DCL (Destillers Company Limited) tog, efter massor av ägarbyten, över 1925.
- 1912 så döps Brora om till Clynelish
- Ingen produktion mellan 1931-1939 (osäkert 1940-1945) men var i gång direkt efter kriget.
- 1960 elektrifieras destilleriet (tidigare användes kol) och pannorna värms internt med ånga.
- Clynelish A byggs 1967-1969 och från augusti körs bägge parallellt (pannorna kopieras).
- Sommaren 1968 var så torr att Port Ellen får slut på vatten. Jonny Walker har en stor andel Islay whisky i sin blandning. Man bestämmer sig därför att producera rökig whisky på fastlandet
- 1969 Clynelish B döps om till det gamla namnet Brora efter ett påpekande av SWA (Scottish Whisky Association)
- 1969-1983 Clynelish och Brora körs parallellt (osäkerhet angående årtalen)
- 1969-1973 används mycket hårdare rökt malt, men rökiga batchar körs fram till slutet av 70-talet
- Brora (Clynelish B) stängdes i mars 1983

Prov 6 – Brora 30 år

- Vatten togs antagligen från samma källa som Clynelish (Clynemilton Burn)
- Många anger att Brora och Talisker fick malt från samma mälteri, men Broras var hårdare rökt. Man ska också ha klart för sig att Brora producerades för blended industrin.
- Nu används delar av Brora som lagerlokaler åt Clynelish och även om den mesta utrustningen finns kvar så är det knappast troligt att produktionen någonsin återupptas.
- Trots att det bara producerats whisky i 14 år så har den fått nära på kultstatus och trots att man kopierat pannorna till Clynelish så smakar det inte lika bra.

Dagens föreläsare

Johan gav slutligen en bild av vad han tror om dessa destillerier framöver. Ardbeg och Brora tror han kommer att tappa, medan Talisker, Lagavulin och Laphroaig kommer att hålla samma nivå. Bowmore kommer att bli bättre.

Avslutningsvis delgav han oss en del tankar kring whisky i allmänhet

- Kring vin finns en anda av missunnsamhet, oenighet och snobberi, medan whiskyn främjar kamratskap och älskvardhet.
- Whisky är en skapelse av keltisk genialitet som bör smuttas som den är - igen, igen, och igen.
- Whisky blir bättre med åren. Ju äldre jag blir, desto mer gillar jag den.
- Stjäl aldrig en annan mans hustru, och vattna aldrig hans whisky.

Omröstning:

Prov	Whisky	Antal röster
Prov 1	Bowmore 30 år	0
Prov 2	Laphroaig 30 år	5
Prov 3	Ardbeg 30 år	9
Prov 4	Talisker 30 år	8
Prov 5	Lagavulin 30 år	28
Prov 6	Brora 30 år	15

Här kunde vi utse Lagavulin som klar vinnare.

Lotteri

Som vanligt hölls ett lotteri.

Avslutning:

Efter provningen vankades det buffé med fläskfilé och kantarellsås för de 42 personer som hade beställt. Under middagen konstaterades att detta var en provning att minnas, med betoning på "att minnas", då de flesta av oss inte kommer att prova dessa sorter igen, åtminstone inte samtidigt!

Sammanställning över provad whisky:

Uppgifterna kommer från Systembolaget om inget annat anges.

Ardbeg 30 år	3000 SEK (70 cl) (snittpris)
Inköpt via byte med privatperson	Alkoholhalt 40 %
Färg	Noteringar saknas
Doft	Noteringar saknas
Smak	Noteringar saknas

Bowmore 30 år (Red dragon - keramikflaska)	3500 SEK (70 cl) (snittpris)
Köpt av privatpersoner i Tyskland och i Sverige	Alkoholhalt 40 %
Färg	Noteringar saknas
Doft	Noteringar saknas
Smak	Noteringar saknas

Brora 30 år (buteljerad 2007)	2599 SEK (70 cl)
Nr 20495 – Ordinarie sortiment (finns 2008-10-06)	Alkoholhalt 55,7 %
Färg	Noteringar saknas
Doft	Noteringar saknas
Smak	Noteringar saknas

Lagavulin 30 år (buteljerad 2006)	2799 SEK (70 cl)
Privatimport via Systembolaget	Alkoholhalt 52,6 %
Färg	Noteringar saknas
Doft	Noteringar saknas
Smak	Noteringar saknas

Laphroaig 30 år	3249 SEK (70 cl)
Privatimport via Systembolaget	Alkoholhalt 40%
Färg	Noteringar saknas
Doft	Noteringar saknas
Smak	Noteringar saknas

Talisker 30 år (buteljerad 2007)	2399 SEK (70 cl)
Nr 20498 - Ordinarie sortiment (finns 2008-10-06)	Alkoholhalt 50,7 %
Färg	Noteringar saknas
Doft	Noteringar saknas
Smak	Noteringar saknas